

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto V.

V Celovec 25. novembra 1886.

Št. 22.

Naročujte si „Mir“!

Spet se leto bliža svojemu koncu in „Mir“ spet prijazno prosi in kliče: Slovenci naročujte si ga!

Trda je za denar, pa en goldinar na leto še vendar vsakdo premore. Žalostno in škodljivo je, ako človek ne ve in ne sliši, kako in kaj se po svetu godi: Za en goldinarček pa zve vse bolj imenitne reči, bere marsikaj za poduk in kratek čas. Zatorej prosim in pričakujem, da mi vsi dozdani naročniki ostanejo zvesti tudi prihodnje leto. Dalje lepo prosim, da tudi tisti gg. rodoljubi, ki so pomagali, da se je „Mir“ tako obilno razširil tudi med uboge kmete na Koroškem, da ti gospodje tudi v prihodnjem letu „Miru“ ne odtegnejo toliko potrebne podpore in pomoči!

„Mir“ je tako dober kup, da mu je ogromnega števila naročnikov in podpornikov treba. Poštuna stane na leto 24 kr., tako da za papir, tisk in razpošiljatev ostane 76 krajcarjev. Zatorej tudi še to prosim, naj vsak, kdor le premore, priloži še za poštuno 24 kr., kakor minulo leto!

Naznanjam, da z novim letom prevzamem spet sam vredništvo in obljubim, da si bom prizadeval „Mir“ tako vredovati, da bode čč. gg. naročnikom po volji na vse strani.

Denar naj se pošilja ali na „Mir“ ali na moje ime.

Božja pomoč!

And. Einspieler.

Stroški — potrebni in nepotrebni.

Pokazali smo dozdej poglavitne butare, ki kmete najbolj tlačijo, in celi — imenitni in potrebni — kmečki stan tiščijo v propad. Je pa še tudi drugih takih reči, katerih je tudi treba vsaj kratko omeniti, — to so namreč razni stroški kmečkega stanu, katerih se nekaj kmet ne more ogniti, nekterih si pa sam sebi svojevoljno naklada.

Na prvem mestu stojijo stroški za sedanje ljudske šole.

Od l. 1872 do l. 1886 znašajo stroški za ljudske šole na Koroškem, to je priklade za deželno

šolsko matico, za šolske kazni in za zidanje in popravljanje šolskih hiš, 5,553.766 gld., torej pride počrez za vsako leto blizo štiri sto tisoč gld. Po vrhu te deželne šolnine plačujejo občine pa še občinske šolske priklade za kurjavo, klopi, pometanje, belenje itd. in te znašajo 50, 100, 200 procent! — Mi nismo nasprotniki ljudskih šol, gotovo ne; veselji nas, da so se šole pomnožile, in srčno želimo, da bi starši svoje otroke prav pridno pošiljali v šolo. Le to je naša misel, da bi se dale veliko boljše šole napraviti veliko boljši kup, zraven bi pa ne bilo treba učiteljem njih pičlega plačila priskrbeniti za belič. Osnujte poldnevno, šestletno, katoliško šolo, podučujte otroke v kmečkemu stanu potrebnih in primernih rečeh in sicer v matrnem jeziku, upeljite nedeljske ali ponovljalne šole, zakažite, da mora vsak učitelj tudi znati orglati in dovolite, da sme učitelj, ako hoče — na Solnograškem je letos 120 učiteljev za to deželni zbor prosilo — oskrbovati tudi mežnarsko službo. Škode ne bode nobene, dobička pa obilno.

Stroški za posle so tudi veliki. Pred 30—40 leti so poslali imeli 12—30 gld., — zdaj pa po 50 do 100 gld., tudi jed nikoli ni dosti dobra in pijače je vselej premalo. Pri vsem tem pa poslani niso zadovoljni in si ničesar ne prihranjajo. Nekaj se obeša na obleko, nekaj pa gre za žganje, cigare in veselice. Reci poslu kako besedo, posvari ga, hitro se odreže: No! pa pojdem, saj nisva poročena, v mestu, v fabriki, fužini, pri železnici me bojo radi prevzeli. Tudi nova postava, da se skrbi za posle na stare dni, bode kmetom natvezla novo butaro, poslom pa malo pomagala, ako se ne vrne v družine stari, krščanski duh.

Prava toča za kmete so tudi potepuhi in berači, posebno tisti cigani, ki se v celih tropah vlačijo po deželi. Dobili smo sicer postavo, kako oskrbovati uboge in strahovati potepuhe. — Bog daj, da bi kaj zdalo. Posilne delavnice, od katerih se vse pričakuje, stanejo veliko denarja, potepuhov pa vendar ne spreobrnejo. Tudi tu pomaga le stari krščanski duh in staro leskovo olje.

Do zdaj imenovanih stroškov se noben kmet ne more znebiti — ti so potrebni, — pa je tudi nepotrebnih, ktere si kmetje nakladajo sami.

Med temi nepotrebnimi stroški stoji v prvej vrsti denar, ki gre za žganje. Kakor prava črna kuga razsaja in mori žganje po vseh deželah in med vsemi narodi. Žalibog tudi med Slovenci. Čujte, čujte, kaj dela žganje na Koroškem! Številke, ki jih tukaj berete, podaja visoka naša deželna vlada, deželni odbor in kmetijsko društvo.

Prodajalnic, kjer se žganje toči, je na Koroškem 2830, tako, da pride l. 1883 na 116 ljudi ena prodajalnica, — l. 1885 pa na 146 ljudi. Predsednik kmetijskega društva, gospod dr. žl. E d e l m a n n, pravi: Med temi 146 ljudmi ste pa dve tretjini žen in otrok, ki gotovo nikoli ne grejo v tako prodajalnico; ostane torej še 50 moških. Med temi jih je pa gotovo kakih 20 starih in bolehnih, ki tudi ne pijejo žganja. Z dobro vestjo moramo torej trditi, da na Koroškem 30 možjakov vzdržuje enega krčmarja, ki žganje toči!

V Celovško norišnico pride vsako leto po 36 takih, ki so za žganjem znoreli.

Koroška šteje nad vsemi avstrijskimi deželami največ bedakov ali kretincev, namreč 1170, tako da jih na 100.000 prebivalcev pride 339.

Število takih, ki so slabe pameti, narašča od leta do leta; leta 1877 jih je bilo na Koroškem 21, l. 1884 pa 50!

Spilo se je po Koroškem l. 1884 57.000 hektolitrov, tako da pride na enega moškega 31 litrov. Koliko pa to denarja stane. Ako se liter le rajta po 24 kr., znaša 5.700.000 litrov za leto en milijon tristo osem in šestdeset goldinarjev — 1.368.000 gld.! To je več, kakor cela Koroška plačuje vseh direktnih davkov, kajti vsi direktni davki, ki jih Koroška za leto 1886 plačuje, znašajo le 1.365.000 gld.! Toliko krvavega denarja gre za prekleto žganje, — in zraven še koliko hudih bolezni, nesrečnih zakonov in družin, koliko kletve in jeze, koliko pretepov, umorov in samomorov! Bog daj, da bi se tej črnej kugi postavile trdne meje! Sedanja vlada si res hvalevredno prizadeva, tej groznej nesreči v okom priti. Največ pomoči pričakujemo, ako se zmerne družbe vpeljejo in prav razširjajo, in se ljudem namesto žganja pripravi kaka druga pijača. Mi Koroški Slovenci jo že imamo; „koritnjak“ — Steinbier, kamba — pri nas že od nekdaj slovi; žalibog da so naše razmere tako sitne, da se kmetom ne zljubi, kuhati ga. To pa že zdaj naravnost povemo, da je to, da se liter žganja za 2—3 krajcarje podrajša, bob ob steno.

Na drugem mestu nepotrebnih davkov stoji denar, ki gre na t a b a k. Leta 1885 je tabak vrgel v državno kaso za Cislajtanijo 72.742.000 gl. Vzemimo za Cislajtanijo 24 milijonov ljudi, pride na eno glavo 3 gld. torej za Koroško, ki ima 350.000 prebivalcev, več ko 1 milijon gld. Toliko denarja se v dim spušča, v nos bulja, ali kot ostudna vlaga izpljuje ali še clo v želodec spravlja! Pravda še ni dognana, ali je tabak zdrav ali nezdrav, to pa je gotovo, da mladini vselej škoduje, da je kaditi, šnopati in čikati vselej nepotrebno, — da je zavoljo tabaka že veliko hiš in vesi pogorelo, veliko ljudi, posebno nedorastlih, in veliko dninarjev — le poglej, kako bašejo in prižigajo! — zlatega časa pri delu zapravijo! Še nikoli nismo slišali: Oj škoda, da se nisem navadil tabaka, — pogostoma smo slišali zdihovati: Oj! kaj bi dal, ako bi se ne bil navadil tabakarije, — te grde in drage razvade!

Med nepotrebniimi stroški moramo še omeniti denar, ki gre v loterijo.

Zdrave roke, bistra glava, pošteno srce in blagoslov iz nebes, to je pravi pot do premoženja. Naše dni pa hoče vse obogateti naglo in brez truda,

ne porajta se veliko vest, ljubezen, pravica, vera: obogateti in uživati, to velja naše dni. Kar se pa to s težkim delom in poštenim trudom ne da doseči, poskuša se sreča v igri in stavi se v loterijo. Leta 1885 se je v loterijo zastavilo 20.224.000 gid. v Cislajtaniji, torej pride na Koroško 291.600 gid. To je tisti nepotrební davek, ktereга je že pred 100 leti cesar Napoleon imenoval „Narrensteuer“, „davek za norce“. Na Angleškem, Francoskem, Bavarskem, Švedskem so loterijo že odpravili, tudi v našem državnem zboru so stavili že večkrat predlog, naj se loterija odpravi, pa vselej je bilo zastoj, vselej je finančni minister spodbijal rekoč: Milijonov, ki jih nese loterija, ne morem pogrešati, brez njih ne morem shajati. Ako pa se vpelje davek za borzo, za luksus, in primerni dohodninski davek — progressive Einkommensteuer —, in se tudi znižajo stroški za državno upravo — Staatsverwaltung: — po tem finančni minister ne bode potreboval teh krvavih krajcarjev, ktere posebno ubogi del prebivalstva znosi v loterijo. Do tistega časa pa pravimo: Ne nakladajte si tega nepotrebneга davka, pa tudi ne davka za žganje in tobak! Saj imate potrebnih davkov, kterih se ne morete ogniti in znebiti, črez glavo dosti!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Duhovnikov z menkuje.)

V najnovejšem času so bile razpisane nekatere fare, ki so do zdaj bile brez svojega duhovnika ali so imele provizorje. Tako je bilo v Vogrčah, Borovljah in Mohličah. To je menda tudi pri drugih praznih farah misel sprožilo, naj prosijo, da se jim pošlje lastni dušni pastir. Kdor pomisli in ve, kolika sreča in dobrota da je, imeti pri svojej fari lastnega duhovnika in lastno božjo službo, ne bode se čudil takim prošnjam in jih tudi nikomur ne bode za zlo jemal. Take prošnje so ja neovrgljive priče, da po takih farah živi katoliška vera in prava ljubezen božja. Oba rajna škofa — dr. Valentin Wiery in dr. Petrus Funder — sta bila takih prošenj vesela, pa srčno sta obžalovala, da jih pri vsej dobrej volji spolniti nista mogla. Takih prošenj tudi sedanji kapituljarni konzistorij spolniti ne more. Le vzemite šematizem Krške škofije za l. 1886 v roke. Iz njega se razvidi, da je v našej škofiji 32 far, 52 kuracij, 111 kaplanij in 16 beneficij, vkup 211 duhovniških mest praznih. Kdo torej zamore vsem prošnjam in potrebam vstreči? V poslednjih letih je duhovnikov vsako pomrlo 15 do 20, iz seminščica pa jih je prišlo po 5 do 6, da! clo 2 do 3! Hvala Bogu! da se je 2 do 3 leta sem-le začelo obračati na bolje. Po vseh štirih letih je bilo večasih bogoslovcev le 15 do 20, letos jih je pa 40. Zatorej ni druge pomoči, kakor potrpeti, prositi, da usmiljeni Bog delavcev pošlje v svoj vinograd, in pomagati, da si več mladenčev voli duhovni stan!

Iz Celovške okolice. (Oj, to so se lepo imeli!) Iz nemških časnikov smo še-le te dni zvedeli, kako so se nemško-liberalci Žihpolske fare na sv. Šimana večer lepo imeli. Gosp. Šiman Lučovnik po domače Skalník je že celih 25 let

župan občine Doléjaves. Peščica nemško-liberaljcev se je svojega glavarja Šimana spomnila in mu napravila za vezilo „ein feierliches Ständchen mit Fackelzug“, baklado s petjem. Mikalo me je zvedeti, kako je kaj s to rečjo. Zvedel sem pa to, da je malo kdo vedel o tej reči. Še občinski odborniki niso bili vsi povabljeni, menda so nemško-liberaljci Slovenci le hotli čisto sami biti med seboj. Bili so zraven nekteri občinski in šolski odborniki in požarni brambovci. Ti so gosp. županu zapeli nekaj nemških pesem, mu posvetili, nekaj popili in jedli in bili židane volje. Ko bi bil gosp. župan na slovenske strani, tako sem od več strani slišal trditi, ne bila bi ostala doma nobena živa duša in „živio-klicev“ bi ne bilo ne koneca ne kraja. Gospod Skalnik županuje „in fortschrittlicher Weise“, kakor ga hvali nek časnik, — mi Slovenci pa te besede že dobro zastopimo in vemo, kam pes taco moli: „Nemščina v šoli, nemščina v kanceliji, nemščina v cerkvi, nemščina povsod!“ Dalje take postave, ki smo jih dobili v tistih letih, ki se je liberaljna glorija pela, pa se je glasilo za kmete, rokodelce in obrtnike žalostno z „miserere“ — „Bog se usmili in pomagaj!“ Slovenci se zvesto držimo katoliške vere in matrne besede, in ne damo za liberaljne otrobe ne počenega groša. Srčno obžalujemo, da sicer vse česti in hvale vredni možje svoje sorodne slovenske brate zapuščajo in v tuji rog trobijo. — To obžalujejo, kakor slišimo od vseh strani Žihpolčani pa tudi mi njih slovenski bratje in sosedi.

Iz Beljaške okolice. (K a k o n a s N e m e i r a d i i m a j o.) Na južnej strani Beljaškega mesta stoji veliko poslopje, kamur hodijo študenti v latinske šole. Ko so tako obširno poslopje zidali, čudno se mi je zdelo, čemu mar potrebujejo tako palačo. Zdaj sem pa zvedel, da napravljajo v tej hiši tudi stanišča za revne študente. Dobivali bojo tam tudi hrano in drugih potrebnih reči. Neki grof Widmann, ki je imel v Št. Paternijonu veliko posestvo, se je namreč v svojem testamentu spomnil tudi uboge mladine. Iz svoje zapuščine je namenil precej veliko denarjev, naj bi se podpirali revni mladenčci, ki obiskujejo više šole v Beljaku. Je pač dobro, da premožni gospodje tudi za revne kmečke sinove skrbijo, sem si mislil. Bomo tedaj tudi mi slovenski kmetje svoje otroke ložej popošljali v više šole. Pa glej! kako sem se zavzel, ko sem slišal, da hočejo Beljačani s tem denarjem le nemške študente podpirati. Dr. Dienzl, doktor pravice v Beljaku, je namreč v občinski seji 18. oktobra sprožil misel, naj deželna vlada dovoli, da se zadnja volja omenjenega dobrotnika tako prenaredi, da bojo v preskrbovanje jemali le mladenčce nemške krvi. Drugi občinski odborniki so pa temu pritrtili. Jes pa prašam, ali je to pravično, da hočejo v stran potiskati otroke slovenskih starišev? Saj grof Widmann v svojem testamentu ni izrekel, da se smejo podpirati le Nemci. Učeni gospodje v Beljaku morajo pač vedeti, da nimajo pravice testamente podirati in dobrotnikovej volji nasproti ravnati. Upamo, da deželna vlada v to nikoli ne bo dovolila.

Iz Svečan. (Bistriški nadučitelj; — v k r a d e n k o n j.) Gosp. nadučitelj Valentinič nas je zapustil in pričakuje se novi. Veselilo nas je, ko smo brali, da, kdor prosi za to mesto, mora

znati slovenski. Bistrica je podružnica Sveške fare, kjer je pridiga vselej slovenska; starši in otroci so slovenski, le fužinski vodja gosp. Tobeitz in dva fužinska uradnika so Nemci. — kar je domačinov, so vsi Slovenci. Torej bi bilo res čudno in omilovanja vredno, ako bi se na Bistriško šolo postavljali za učitelje trdi Nemci. — Nekaj novega, pa žalostnega smo doživeli. Konavecu v Rutah so tatje konja iz hleva vkradli in odgnali. Sledili so kopita na Kranjsko stran; prej ko ne so konja gnali črez Medvedji dol proti Javorniku. Volje so bili lumpi najprej vkrasti in odgnati Konavčeve ovce, pa nekdo jih je prestrašil in odpodil. Šli so pa s konjem; Bog daj, da bi tatje prišli skorej pod ključ!

Iz spodnje Zile. (Franc baron Aichelburg †.) Mi Ziljski Slovenci imamo tri rodbine baron Aichelburgove. „Mir“ je v poslednjem številki naznanil žalostno novico, da je gosp. Franc baron Aichelburg v Celovcu umrl. To mi je zbudilo misel, naj od naših Aichelburgov kaj povem. Ena teh treh rodovin poseduje grad „v podnu“ — Bodenhof — tik Zile, blizo Blač. Iz te družine sta dva duhovnika: Hugo je umrl ko dekan v Špitalu, Janez živi ko častni stolni korar in dekan v Trgu: oba izvrstna, vneta duhovnika! V gradu „v podnu“ so se ob šolskih počitnicah zbirali študenti iz okolice in daljnih krajev in uživljali vesele ure vse — zastoj! Oče in mati te družine sta stanovala v Celovcu in bila velika dobrotnika uboge šolske mladine. Bog jim povrni stokrat!

Druga rodovina ima grad v „Šent-Štefanu“ in se zraven peča tudi s rudokopstvom. Sinovi te rodovine so sloveli in še slovijo v raznih visokih službah.

Tretja rodovina pa živi v gradu „na Bezenicah“ — Bichelhof. — Iz te rodovine je bil rajni Franc, ki je v Celovcu umrl. Njegov brat Karol je umrl na Kranjskem ko okrajni glavar v Radoljci; sestra njegova Alojzija je bila udana v Gradcu gosp. Pavšiču, ki je bil v Čajni pod Dobračem rojen in je umrl ko vodja c. k. nadgimnazije v Gradcu. Rajni baron Franc je bil v Celovcu vodja deželnih uradov in se leta 1848 tudi pečal s slovenščino. Brali smo v „Sloveniji“ njegov dopis, kako bi se meseci po vsem slovanskem svetu imenovali po nebeških znamenjih: Oven, bik, dvojčki itd. Trdil se je tudi za to, da bi Slovenci dobili v šole in kancelije svoj matni jezik. Odkar pa je stopil v penzijo, živel je večinoma za Boga, cerkev in — uboge, katerim je bil na vse strani pravi, usmiljeni oče. Ubogi ga bojo britko pogrešali. Dobrih del silno bogat je šel v večnost in uživa zdaj večno plačilo!

Iz Podjunske doline. (Ali Slovenci res mir kalimo na Koroškem?) V „Miru“ smo brali, kako nas nemško-liberaljni časniki ovajajo in črnijo, da mir kalimo v deželi. Le rajni škof Funder so s svojo močno in oestro roko slovenske duhovnike „Hetzpfaffen“ in „Kampfhähne“ brzdali in tako mir ohranili na Koroškem. To pesem čivkajo ti ptički že od l. 1848, pa ne morejo povedati, kdo in kje bi se bil nemir napravil. Rajni Peter so le od l. 1881 škofovali, kdo pa je pred njimi duhovnike-hujškače držal na uzdi in v strahu? Rajni škof Wiery nobenemu duhovniku zavoljo narodnostne in politične obnaše niso dali

žal besedice celih 21 let! Ravno tako tudi škof Funder ne. Nemško-liberalci so kričali po časnikih, letali tudi k škofu tožit, škof pa so vedeli, kam pes tace molf, in malo dali za take ovaje in tožbe. In prav so imeli: Mi Slovenci smo miren in golobji narod, nikomur ne delamo krivice, nikomur ne jemljemo in ne krajšamo njegovih pravic. Nam se pa od več strani tako godi, da bi se lahko pritožili. Kaj dela nemški šulferaju na naši čisto slovenske zemlji? Nemci bi javeljne mirni ostali, ako bi mi na nemškej zemlji snovali slovenske šulferajne in begali s slovensčino nemške otroke. In kaj počenjajo pri volitvah! Ko je še rajni Ulman na Prevaljah zvonec nosil, najeli so v Velikovcu vozove in poslali v Sinčjoves za volilne može, ki se po železnici že zvečer pripeljejo iz Črne, Plibrške in Prevaljske okolice. Res volilni može se vsedejo na vozove in pripeljejo se k „Aufmuthu“, kjer so liberalci imeli svoj shod. Može, ko so čutili, kam da so jih zvabili, so bili hudo razkačeni in le znanemu gosp. Jurju Kravtu se je posrečilo pomiriti jih in peljati k „Zvezdi“, kjer smo bili zbrani Slovenci. Kdo napravlja nemir? — O drugej priliki prišlo je v Velikovec nekaj gospodov iz Celovca, ki so zvečer pred volitevjo obdelovali volilne može. Zjutraj so jih spet lovili, spravili jih kakih 5 v kavarno, jih vpijanili in potem nekam zaprli, da niso mogli iti volit. Slovenci so bili tako razkačeni, da so se le komej dali pomiriti. Da bi Slovenci bili kaj takega vganjali, ni bilo še slišati nikoli. — Slišal sem sam na svoja ušesa, ko je nek Prevaljsk privandran mogočnež glasno zavpil pred volitevno hišo v Velikovcu: „Ti povem ti, ako ne prideš volit, in ne voliš našega kandidata, povem ti, ne dobiš več nobene voznje“. To so vse resnične dogodbe, ki jasno pričajo, kdo da mir kali.

Izpod Obirja. (Karol Poganč †.) Že je „Mir“ kratko omenil, da smo 6. novembra v Žitarejvesi pokopali gosp. Karolna Poganča, po domače Miklavca. Rajni nam priča, kaj premore človek, ki ima delavne roke, bistro glavo, žlahtno srce, modro varčnost, previdno srčnost in blagoslov božji. Od Šmarjete, kjer je bil rojen, je najprej vozaril oglje v Borovlje in Celovec. Potem je po Dravi lesovje vozil v Maribor in jel kupčevati z vinom in s konji. Leta 1861 si je bil prihranil nekaj stotakov in si kupil Miklavčevo posestvo. To posestvo je tako razširil, da je tam navstala skorej cela ves, veliko tovarnišče. Zdej tam v bližnjavi stojijo pivarnica, žganjarija, pekarija, mesarija, kovačnica, kolarnica, sedlarnica, mizarija, plinarnica, vse sorte žage, tam se prešajo drožje, nareja jesih. Rajni je podvzel tudi drage stavbe pri cestah, pri vodah, je nakupil veliko gorovja, obširne planine in mnogo hiš v različnih krajih. Rajni ni videl nobene visoke šole, še le sčasoma se je nemščine naučil, vendar je skorej vse sam obravnaval in vodil, on je bil prava duša pri vseh mnogoternih opravilih. Zraven pa je ostal zmirom v noši, v besedi in djanju ponižen in prijazen Slovenec in pravi oče cele svoje zlahte in vseh ubogih dalječ in široko okoli.

Ni se torej čuditi, da za rajnim žalujejo cele trume ne samo v domačih in bližnjih, ampak tudi v daljnih krajih. Ni tudi čuda, da se je pogrebcev nabralo toliko, kolikor jih Žitarska fara še nikoli

videla ni. Pet duhovnikov, med njimi gosp. Dobroveski prošt, je vodilo velikanski sprevod. Ljudje so glasno zdihovali in točile so se obilno britke solze: Naj gosp. Poganč Miklavce v miru počiva in naj mu sveti večna luč! „Blagor jim, ki v Gospodu umrjô, njih dela grejo za njimi“, — gospod Poganč je šel bogat dobrih del v večnost in pravični sodnik mu bo vse stokrat na večno povračal.

H koncu pa naj nekaj pristavim, kar smo Slovenci, katerih je bila nezmerna večina, britko pogrešali. Č. g. prof. dr. Adalbert Viehhauser, benediktinec iz Celovca, so na grobu imeli menda izvrstno pridigo; tako so pravili Nemci, in so pričale solze, ki so igrale v očeh vseh poslušavcev, ki nemški zastopijo. Za tim duhovnikom se oglasi c. k. notar v Dobrlejvesi, gosp. Čebul, in začne govoriti. Verni katoličani smo le strmeli; mislili smo, da imajo na katoliškem, posvečenem pokopališču oblast in pravico govoriti vernemu ljudstvu le posvečeni duhovniki. Dobro da ni navstal kak polom in ropot. To spet priča, kdo da draži in mir moti. Rajnemu Poganču se je pelo in govorilo le samo po nemško. Kar pa mrliču v resnici pomaga, delali smo in bomo mi Slovenci: Molili, srčno molili smo in bomo za rajnega, obče spoštovanega in ljubljenega Miklavca po — slovensko! Bog mu daj sveti raj!

Iz Glinjan. (Zahvala.) Vsem dobrotnikom novega zvona na Macni, posebno pa gospodoma Lorencu Maksu p. d. Obeju in Tomažu Maku v Borovljah izrekajo podpisani srčno zahvalo za vse žrtve in ves trud. Naj jim poplačata Bog in Devica Marija. Cvetko Izop, župnik;

Ignacij Bašner, Filip Hus, ključarja.

Iz Kotmare vesi. (Raznoterosti.) Ne davno je eden naših nemško-liberaljcev izstopil iz občinskega odbora. Mi ne bomo žalovali za njim; kdor s tistimi vleče, ki zaničujejo in zatirajo našo slovensko besedo, tak tudi naš prijatelj biti ne more. — Zvedel sem, da je naš občinski odbor prosil pri deželnem odboru za podporo, da se popravi naša cesta. To je res potrebno, saj take ceste so menda komaj v Bosni, kakor je naša. — V nekej gostilnici v Kotmarej vesi imajo neko nemško pisanje nabito z napisom: „Ein Wort des Kaisers“. Cesarske besede zvijajo in na svoj liberalni mlin obračajo.

Macen pri Glinjah. (Nov zvon.) V nedeljo pred godom vseh svetnikov smo imeli pri kapelici Device Marije na Macni lepo slovesnost. V soboto poprej smo dobili nov zvon, ki je vlit od zvonarja Alberta Samassa v Ljubljani in krščen od prečastitega ljubljanskega knezoškofa Jakoba Missia. Krščen in posvečen je na ime sv. Lorenca, njegovega botra gospoda Lorenca Mak, po domače Obeja v Borovljah. Zbralo se je to nedeljo od vseh bližnjih krajev veliko pobožnih romarjev k tej svečanosti. O desetih uri dopoldne je bila pridiga zunaj kapelice na Macni. Gospod Glinjski župnik Cvetko Izop so nam besede sv. pisma: „Čast bodi Bogu na višavah in mir na zemlji ljudem sv. volje“ tako izvrstno in lepo razložili, da ni skoraj suho ostalo nobeno oko. Zastopno so nam pokazali, da so zvonovi glas vpjočnega v puščavi, ki pojejo Bogu čast, nam živim oznanujejo mir, našim rajnim pa večji mir in pokoj. Potem je bila sv. meša, pri kateri so romarji prav lepo peli, in po

sv. meši je bila litanija k preč. Devici Mariji. Po dokončanej službi božjej so pa novi zvon v zvonik potegnili. Ko je novi zvon s svojim tovaršem, kateri je bil dozdej sam v zvoniku, lepo in harmonično zadel, so vsi pričujoči se odkrili in z veselimi in solznimi očmi pomolili angeljsko češčenje. Naj bi novi zvon s svojim bratom in tovaršem dolga leta pel Bogu in preč. Devici Mariji hvalo in slavo, vsem dobrotnikom pa zahvalo, pobožne romarje pa klical in vabil na to strmo in visoko goro k prečistej Devici Mariji. Den je bil tudi prav lep, čisto jasno je bilo nebo, solnce je pošiljalo svoje tople žarke in nas ogrevalo, kakor po leti, med tem ko je v dolini gosta megla stala.

Iz Jezerskega. (Nova šolska hiša.) Naša dolinica, ki se večkrat koroška Švica imenuje, dobila je novo lepo poslopje, novo šolsko hišo. Naša soseska ima 800 oralov veliki gojzd ali les, in ta je moral denar dati za to stavbo, tako da sosesčanom ni bilo treba seči v žep. Nova šola ima nad vratni slovenski napis: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Največ se je za to stavbo potrudil naš brzni in spoštovani župan in deželni poslanec g. Franc Muri. Novo šolsko hišo so slovesno blagoslovili naš č. g. župnik Balant Šumah. Prišli so k svečanosti gosp. okrajni glavar pl. Webenau, šolski nadzornik g. Artnak, domači šolski in občinski svetovalci, in veliko ljudstva. Najprej je bila sv. meša s pridigo, v kateri so gosp. župnik razlagali nalogo, zakaj da je ljudska šola. V šolskej hiši so potem g. okrajni glavar govorili po nemški in g. Artnak po slovenski. Nemške besede je seveda malokdo zastopil. Z živiočkici na svitlega cesarja bila je slovesnost v šoli končana. Potem pa se je gospôda podala v čitalnico, kjer so se vrstile vesele napitnice.

Iz Podkorena. (Pojasnilo.) Oni dan, ko ste natiskovali zadnjo št. „Mira“, moralo se vam je pa v tiskarni čudno zmeti. Stavek namreč: „Pa neki privandrani mož, ki je celó cerkveni ključar, napravil je vendar godbo in ples“, — ta ne pové določno tega, kar sem Vam jes sporočil o tej zadevi. — Umeti je tako, da je sin tega privandranega moža šel gost v gostilno, ki jo ima nekdo, ki je k nam tudi privandral. Posredno je pač tudi tisti cerkveni ključar, ki je tudi srenjski svetovalc, napravil godbo in ples. Kajti težko, da bi se bilo godlo in plesalo, ko bi oče ne bil pustil svojemu godcu tjekaj iti. No, pa saj mu je dovolil, da je šel gost tudi na poslednja sejma v naši okolici. Krono si je pa mož postavil na glavo s tem, da se sedaj znaša nad nekom, ki čisto nič ni kriv, da so v Celoveu zgornjo zadevo premalo jasno svetu objavili. Svetovati mu je, da bi bil s svojo modrostjo nekoliko bolj previden, sicer bi je utegnil nekdo od njega na debelo kupiti! Koncu še to pristavim, da ta mož ni več cerkveni ključar, odkar je bil v „cajtengah“ pičen.

Iz Železne Kaple. (Božičev spomenik v Kortah.) V Kortah pri cerkvi so postavili nedavno spomenik rajnemu pisatelju gosp. Janezu Božiču, ki je bil nazadnje dušni pastir v Kortah. Kamen je iz Kranja brezplačno pripeljal g. Roblek, veleposestnik pri Jezeru. Blagoslovili so kamen na dan Koritskega žegnanja, ker takrat grejo Jezerjani s procesijo v Korte. Obirski fajmošter č. g.

Traven so zbranemu ljudstvu razložili, koliko se je rajni Božič trudil za Slovence v dušnih in telesnih potrebah. Ljudstvo je pazljivo poslušalo.

Iz Mute na Štajerskem. (Organist.) Delj časa smo bili pri nas brez orglarja v cerkvi, ker občina ni hotela preskrbeti stanovanja za njega. Gospod župnik so pa toliko časa dregali in prosili, da se je zidala posebna hiša za organista. Hvala jim za to, saj je Božja služba brez orgelj vendar koj žalostna. Lepa godba povzdigne človeško srce v višave in ga stori bolj pripravnega za dobre misli in sklepe.

Iz Buč na Štajerskem. (Novi zvonovi.) Lepa svečanost je bila nedavno v Podčetrtku. Dobili in posvetili smo nove zvonove. Vse je bilo na nogah, vse je šlo lepo ozaljšanim zvonovom naproti, godba, požarna straža, šolarji in odraščeni, vse se je veselilo tega prihoda. Srečno smo vse tri spravili v zvonik. Glasove imajo čiste, veličastne in milodoneče, da smo jih vsi veseli. Vlil jih je Denzel v Mariboru. Po cerkveni svečanosti smo napravili malo pojedino, pri kateri se ni menjkalo napitnic.

Iz Slovenskega Štajerja. (Srčnost velja!) Bojujemo se, kakor vi na Koroškem! za naše narodne pravice in svetinje. Ako Bog hoče in sreča junaška bode temu boju skoraj konec: Zmaga bode naša. To veselo upanje nam dajejo te-le reči: Ni še dolgo let, kar nam je bila naša gospôda skorej vsa od konca do kraja tuja, mrzla, da! sovražna. Zdaj imamo rodoljubov po grajščinah, po kanelijah, učeljščih. — Učitelji ljudskih šol so večinoma vsi naši. Srčno sklepajo pri svojih konferencah, da ljudske šole niso za to, da se naša mladina uči nemščine, da je njen poklic veliko viši, da mora po ljudskih šolah matрни jezik skoz in skoz biti podučni jezik. Gospodje šolski nadzorniki se nad tim mrdajo in jezijo, — gospodje učitelji pa vendar sklepajo po svojem prepričanju, po svojej vesti in svojej dolžnosti. — Že je precej občinskih županov in odborov, ki uradujejo po slovenski. — Kako vzbujeni in vneti da so naši kmečki korenjaki, priča celemu svetu poslednja volitev za državni zbor. Slavni slovenski mučenec gosp. dr. Gregorec je bil izvoljen enoglasno. — C. k. deželni šolski svet v Gradcu je letos do vseh okrajnih šolskih svetov stavil prašanje, v katerem letu naj se začne poduk v nemščini. Gospôda v Gradcu je menda pričakovala, da bode odgovor tak, kakoršnega si je želela. Pa opekla se je. Slovenci so se v velikej večini oglašili za slovenščino, ne pa za nemščino. Ta odgovor pa Graškej gospôdi ni po volji, hoče drugega ugodnejega, — zatorej poprašuje še enkrat — drugič. Gospodje okrajnih šolskih svetov gotovo niso take šalobarde, da bi danes rekli belo, jutre pa črno; molčali bojo in ostali pri tem, kar so vprvič sklenili. Srčnost velja, slovenski bratje na Koroškem. Naše zmage naj navdušujejo tudi vas!

Kaj dela politika.

Zdaj zborujejo delegacije v Pešti. Največ je govora o novih puškah, ki jih dobi naša vojna, in bojo stale blizo 35 milijonov. — Grof Kalnoky, minister zunajnih zadev, je poslance potolažil, da

se še ni bati vojske z Rusijo; vendar pa je štrana zmešana, največ zavoljo Bolgarije. — Na Notranjskem bojo volili novega poslanca namesto umšega Obreze. Najbolj priporočajo dr. Ferjančiča.

Bolgari so si izvolili novega kneza, princa Valdemara Danskega. On pa noče prevzeti. Zdaj se pa govori, da Rusija želi na bolgarskem prestolu princa Mingrelskega. — Časniki pišejo, da se Lah pripravlja na vojsko.

Gospodarske stvari.

Pereči ogenj pri svinjah.

(Konec.)

Pa ne samo, hlev in hrana zamore biti vzrok boleznim, ampak tudi način krmljenja, n. pr. ako se naenkrat začne žival pitati, ali ako se prenaplo premeni zelena klaja s suho itd. in še drugi vpljivi, kateri sami na sebi ne vzročijo sicer boleznim, kateri pa vendar njeno razvitje pospešujejo, n. pr. prenaplo ohlajenje z umivanjem, ali v dežju itd. Misli se tudi, da se bolezen nalezje od drugih bolnih živali. Res so opazovali, da so zdrave svinje zbolele, ako so dobile meso od zaklanih bolnih živali ali vodo, s katero se je tako meso pralo; pa pogosto se je tudi zgodilo, da so svinje po vsem tem vendar le zdrave ostale.

Kar zadeva zdravljenja obolelih svinj, je za posestnika najboljše, žival, kmalu ko se prikaže na njej pereči ogenj, koj zaklati, ker se sme v tem slučaju meso še uživati. Nekteri pravijo sicer, da jim je po takem mesu hudo prihajalo; ali vzrok je lahko v tem, da žival ni imela perečega ognja, ampak kako drugo bolezen, ktere pa ljudje niso spoznali. Vsekako pa je treba previdnosti: vsa drobovina iz zaklanega svinjeta mora se pokopati, meso pa obilno nasoliti in dobro kuhati ali povoditi.

Če pa nočeš obolele živali, iz kterega koli vzroka koj zaklati, ravnaj ž njo tako-le:

Ko se prikažejo znamenja boleznim, loči zdrave, kakor tudi obolele živali, kar najdalje mogoče, od okuženega hleva, ter skrbi za to, da zdrave ne pridejo nikakor v dotiko z bolnimi; nič ne smejo imeti skupnega, niti ograje niti posode. Ko se bolezen začne, in se živali zapira, dajaj jej čistilnih stvari, n. pr. kislega mleka, sirutke nezrelega sadja itd. Najnevarnejše pri boleznim je huda vročina v truplu živali. Če presega vročina 42° R., je pogin gotov. Hladi se vročina s tem, da se žival s svežo vodo poliva, po celem životu riblje z mrzlo vodo, kateri je primešano nekaj kisa, da se dalje časa v mrzlo vodo potaplja ali v hladno zemljo vkoplje; tudi mokri, mrzli okladki vsakih 5 minut so dobri. Rdeče maroge naj se mažejo v gostih presledkih z nekim testom, ki si ga napravíš iz ila in slanice navadne kuhinjske soli ter iz kisa.

Za znotranja zdravila se priporočajo take stvari, ki bruhanje ali drisko pospešujejo. Vnetje krvi so skušali zabranjevati s kininom. (od pol do 1 grama žveplenokislega kinina v 100 gramih vode) s karbolno kislino (5 delov v 100 delih vode, vsak den 3—4 žlice), ali s tekočim arzenikom (10

do 15 kapljic vsak den na kruhu), tudi umivanje života s karbolno kislino (z dvema deloma izmed 100 delov vode). Toda paziti je, da se karbolna kislina v meso vlezje in to nežitno stori; zato ne kaže rabiti je v tem slučaju, ko bi se moralo živinče zaklati.

„Slov. Gosp.“

Za poduk in kratek čas.

Ali smo dolžni ljubiti in spoštovati materno besedo?

I.

Kdor ljubi in spoštuje svoje starše, temu mora biti tudi vse ljubo in drago, kar je ž njimi v zvezi, kar ga svojih predragih opominja. Najdražši in najmilejši spomin pa so glasovi, s kterimi so predragi roditelji prvič v življenju nagovarjali svojega milenca, ga govoriti učili, da se je dorastajoče dete po besedi ločilo od neme, neumne živine. Glasovi mile matrne besede so bili, o kterih je otrok zajemljaj prvokrat: „mama, ata“; glasovi matrne besede so bili, ki so izbudili v krotkem detetu misli največje imenitnosti za človečanstvo, misli namreč, da živi nad nami Bog, stvarnik vesoljnega sveta, in mu dajali prvi poduk v krščanski veri. Vse to je bilo samo mogoče s pomočjo matrne besede. Že po natori je torej vsakemu zaukazano, da ljubi in spoštuje sladko materno besedo: saj še neumna žival ne pozablja svojega gnjezda, kos zlatokljun od rodú do rodú enako žvižga svoje mične pesmi, kterih se je naučil od svojih roditeljev. Človek, obdarjen z umom in razumom, z blagim srcem in prosto voljo, sme mar zaostajati za neumno živaljo, sme mar sramovati se ali celo zatajiti jezik svoje krotke mladosti, sladko materno besedo? Kdor torej ljubi in spoštuje svoje stariše, ne pozablja svojih bratov in sester, prvih tovarišev svoje krotke mladosti ta mora tudi ljubiti in čislati sladko besedo, v kterej se je govoriti učil, učil Boga, Najviše Bitje, spoznavati, v kterej se je prvokrat v življenju veselil in tolažila iskal v žalostih in težavah.

Kdor je Slovenec rojen, tega matrna beseda je pa slovenski jezik, ki je pripoznan ne samo od Boga, kajti Kristus je rekel aposteljnomo: „Idite pa učite jih v vseh jezikih“; tudi od države, od naše premile Avstrije v paragrafu 19tem osnovnih državnih postav, ki nam priznava enakopravnost z drugimi jeziki našega cesarstva.

Da vemo ljubiti in spoštovati svojo materno besedo, naš slovenski jezik, pogledjmo malo k drugim, posebno omikanim, izobraženim narodom, zlasti k našim sosedom Nemcem, Italijanom in Madjarom. Kamur prideš, slišiš tu govoriti samo njih matrne jezik, kterega moraš znati, če hočeš ž njimi opravilo imeti, ž njimi občevati, sploh ž njimi govoriti. Je morebiti pri nas Slovencih tudi tako? Hiše, vesi, krčme ali taberne, vse imajo napise v domačej besedi, k večemu velike gostilnice, kamur zahajajo tudi tuje imajo poleg domačega tudi napis v tujem jeziku. Kaj pa je pri nas na Koroškem? Vsi napisi nemški, kakor bi potoval v trdej Nemčiji; najrevnejša taberna, kjer včasih komaj nekaj kapljic smrdljivega žganja dobiš, mora biti

„Gasthaus“, vsaka krama, kamur morebiti celo leto noben Nемеc čez prag ne pogleda, pa mora biti „Handlung“. Ali je to znamenje ljubezni in spoštovanja do matrne besede, do Slovencev, ki tam za krvavi denar pijo in kupujejo? Pri vseh omenjenih narodih bi se tako ravnanje imenovalo zaničevanje, izdajstvo domačega jezika, in krčmar, kramar bi kmalo sprevidel, da se tako ne sme dolgo obnašati. Gorje tujcu, posebno pa vsakemu podvzetniku, ki bi na tihem ali javno ril in šuntal proti domačemu jeziku, tak neroden in nemiren človek bi zgubil pri tej priči vse zaupanje in bil prisiljen pobrati kmalo svoja šila in kopita. Tako delajo Nemci, Italijani in vsi izobraženi narodi, po katerih zgledu se moramo tudi mi Slovenci ravnati, komur je materna beseda draga in kdor želi, da bi tudi mi dosegli s časom omiko in veljavo sosednih narodov.

Smešničar.

Miha: Ali si že bral, ljubi moj Jaka! da Koroški nemško-liberaljci pretijo od katoliške cerkve se ločiti, ako ne dobijo trdega Nemca za škofa.

Jaka: Nisem še nič bral; h ktorej veri pa hočejo prestopiti?

Miha: Postati hočejo „starokatoličani“ — altkatholisch.

Jaka: No, no! Ako ne dobijo škofa po svojej volji, bojo po tem takem „starokatoličani“; ako ga pa dobijo, ostanejo „mrzlo katoličani“ kalt-katholisch, kakor so sedež.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Od mlade gospe soproge Njg. c. vis. nadvojvoda Otona slišimo dokaj lepe in vesele reči. Nadvojvodinja Marija Jožefa, saksonska princesinja, se je po „nagliču“ v Celovec pripeljala 8. nov. ob 1/2 6. zjutrej. Ob 9tih je bil njen prvi pot — v cerkev, šla je, akoravno je pršelo, peš v stolno cerkev. In zdaj hodi tje vsak den k sv. meši. V nedeljo — 14. nov. — je bila v stolnej cerkvi pri pridigi in velikej meši. Obnaša se tako ponižno, ljubeznjivo in pobožno, da se vse le čudi. — Časnik „Würzburger Corr.“, ki stoji z našim ministerstvom v dotiki, piše 18. nov., da imenovanje novega Krškega škofa ne bode več dalo dolgo na se čakati. Vlada in Solnograški nadškof sta se že med seboj pogovorila in že je sestavljen predlog, ki se bode predložil svitlemu cesarju. — Družba sv. Cirila in Metoda v Šent-Lenartu je 21. nov. ustanovljena. Cela ves je bila okinčana. Veliko družnikov. Vse je veselo. Načelnik je gosp. Butej. Več prihodnjič. — Velikovčani bi vendar radi imeli železnico. Prej so hoteli, naj bi šla od Sinčevesi do Mostiča. Temu pa se nekteri ustavljajo; zato so zdaj zadovoljni, ako se črta naredi od Sinčevesi do Velikovea. — Umrl je podobar Messner v Katschthalu. — Potres so nedavno čutili v Kanalski dolini. — Pri jedi zadušila se je neka ženska v Celovcu na Št. Vidskej cesti. — Sv. misijon so imeli v Spodnjem Dravbregu od 31. okt. do 8. novembra. Ljudstvo je pridno hodilo v cerkev, poslušalo lepe

pridige in potem v velikem številu stopilo k Božji mizi. — Nova, krasna palača gospe Lemiševe na novem trgu v Celovcu je na pol dodelana. Zdaj pravijo, da bo še g. Gorjup iz Reke postavil tako hišo na novem trgu. Zidalo se bo tudi v kolo-dvorskih ulicah. — Za pogorelce v Šent-Andražu se je nabralo čez 4000 glđ. — Da se je v Beljaškem okraju ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda, to hudo peče naše nemškutarje, pa brniti nič ne morejo. Kaj še le porečejo, kedar se oživijo druge podružnice? Snujejo se bojda v rožnej in podjunskej dolini, pa na Rudi. V Apačah se rodoljubi za to reč močno zanimajo.

Na Kranjskem. Blaznikova tiskarna je izdala lepo knjižico „Izidor, pobožni kmet“. Tudi knjižica katoliške bukvarne in ona g. Hribarja, ki ste oglašeni na zadnji strani, ste pripravila vredni. Hvale vredni so taki, ki skrbijo našemu ljudstvu za pripravno berilo. — Veliko se pravdajo, kodi naj bi šla dolenjska železnica. Najprej bi morali skrbeti, da jo sploh dobijo. — Kolera na Kranjskem je popolnoma ponehala. — Kmetijska šola v Novem mestu se je te dni začela. Naj bi jo obiskovali tudi štajerski in koroški Slovenci! — Medveda ustrelil je kmet Klodič v Kočevskem okraju. Žival tehta 165 kil.

Na Štajerskem. V Šent-Lenartu v slov. goricah bojo napravili posojilnico. — Svojo ženo je ubil neki kovač v Orehovi vesi. V Leitersbergu pa so umorili viničarja, nek drugi pa je hudo ranjen. — Zlato poroko sta obhajala kmet Bokal in njegova žena Meta v Šent-Jurju pod Tabrom. — Lesni trgovci so bili nedavno zbrani v Mariboru. Prosili bojo južno železnico, da jim zniža voznino. — Kmetica Reza Maluš pri Brežicah je s svojim ljubimcem umorila in razkosala moža, v Zagreb v zaboju odpeljala in tam vzela sobo v hotelu. Po noči sta z ljubimcem vrgla truplo v Savo. Prišlo je pa vse na dan in že sta oba zaprta.

Na Primorskem. Kolera v Trstu in Istri je ponehala. — Iz okna tržaške bolnišnice je skočil neki stari mož in se pobil do smrti.

Drobtince. Lov na kenguruj-a v Avstraliji. Kenguruj spada med vrečarje in je največa sesavka v Avstraliji. Pase se v travi, lové ga zarad okusnega mesa. A teh živali je čedalje menj, ker jih Evropejci včasih prav iz ošabnosti mnogo postrelé in ubite živali kar pusté da segnji-jejo. Blizo naselbin jih že skoraj ni nič, in tudi v notranji deželi jih ni mnogo. Dirjajo na konjih za njimi in pse na nje ščujejo. Sicer skačejo te živali z zadnjimi nogami po 8 do 10 metrov h krati, pa se vendar le vtrudijo. Potem rade bežé v vodo, tam pa skušajo pse potopiti. S kremplji na zadnji nogi sovražnika lahko močno rani, veliko moč ima tudi v repu, s katerim hudo otepava. Navadno jih pa lové tako, da jih s psi naženó pred strelce. Naženó jih na poljubno stran, ker živali dirjajo zmirom v eno mer. Dobri strelci se prikradejo blizo žival, ki se v čedah pasejo in vstrele najmočnejšega sameca. Domačini jim nastavljajo zanjke in mreže. Puške Evropejcev in njih veliki lovi bodo vgonobili, tako se je bati, to koristno žival domačim ljudem. — Sicer tudi nekteri mislijo na to, da bi to žival človeku privadili; pri vseh živalih, ki živé v čedah je to mogoče doseči.

* Namen prostomavtarjev. V Parizu je izšla knjiga: „Lehrbuch der praktischen Freimaurerei“. Tam se bere na str. 5. tako-le: „Pravi namen prostozidarstvu je dvojin: prizadeva si, katoličanstvo, ki je prava zaslomba kraljestvu, zadušiti in vničiti. Toraj smrt kraljestvu! Smrt katoliškej cerkvi!“ To nam marsikaj razjasni, kar se je zgodilo v zadnjih dvajsetih letih, posebno to velja o Francoskej.

Loterijske srečke

od 20. novembra.

Line 61 21 44 79 19

Trst 11 41 22 43 74

Tržna cena v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hekto-litr		Ime blaga	na kilo
	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.		
pšenica	5	60	7	—	goveje meso	— 58
rž	4	0	5	60	telečje meso	— 60
ječmen	4	—	4	50	svinjsko meso	— 62
oves	2	30	2	90	koštrunovo	— 44
hejda	3	30	4	40	maslo	— 90
turšica	3	70	4	60	puter	— 85
pšeno	3	80	4	70	prekajen špeh	— 80
proso	—	—	—	—	frišen špeh	— 70
grah	5	20	6	—	maslo	— 70
leča	—	—	—	—	100 kil sena	3 50
fižol	7	—	8	70	100 kil slame	3 —
krompir	—	80	1	30	100 kil deteljnega semena	—

Živinski sejmi v Gradacu (Grades), Paternijonu in Starem dvoru so bili dobro obiskani. Kupovala se je najraje mlada živina; cent po 25 do 35 gld.

Oglasila.

V podpisani bukvarni izšla je ravnokar nova izdaja

„Molitve,

katere naj se klečé opravljajo, po ukazu papeža Leona XIII., v vseh cerkvah svetá po vsaki tihi sv. maši.“

Obsega tudi najnovejšo invokacijo k sv. nadangelju Mihaelu. — Tiskane so molitve na pravilne podobice in velja 100 komadov 2 gld.

Katoliška bukvarna v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

Tereza Prodinger, posestnica najstarejše svečarne v Celovcu (kosarnske ulice), priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih pravih voščenihi sveč, svečenihi svitkov itd. Naše blago je že od nekdanj na dobrem glasu.

Služba cerkovnika in organista, ki je tudi roko-delec, se precej odda na Gozdanjah pri Vrbi. Več se izve pri cerkvenem oskrbnistvu.

A. Prosen, trgovec s tržaškim blagom v nasproti „zvonarju“, priporoča svojo veliko, čisto frišno zalogo kave vsake sorte, rajža, moke, masti, špeha, olja, petroleja, pravih Olomuških kvargeljnov, salame, subega mesa, Ementalskega in Grojanskega sira in takih stvari. Ima tudi eterična olja in esence. Muštri in ceniki se pošiljajo zastonj.

Naznanjam, da sem dne 23. oktobra odprl svojo odvetniško pisarno v Slovenjem Gradcu.

Dr. Jurij Hrašovec, advokat.

Posestvo v solnčnem kraju na nemškem Koroškem, ki ima 7 oralov zemlje, novo pohištvo in mlin, ter redi 4 goveda in 8 prešičev, je na prodaj za 1500 gld. Kje, pové vredništvo „Mira“.

Zvonarna Denceljevih sinov v Mariboru izdeluje lepo ubrane zvonove iz najboljšega blaga; krona se dá vrteti; vsa druga priprava iz hrastovine, jekla in vlitenga železa se tukaj priskrbi. Tudi se po ceni dobijo oltarni zvončki s 3, 4 in 5 glasovi.

Novo dolensko vino se toči le pri meni. Je prav sladko, močno in okusno. Imam tudi dosti starega Dolenca, ki ga prodajam tudi na debelo v sodih po 20 litrov in več.

Ana Meintinger, v Celovcu Fröhlicheve ulice št. 5, blizo Merlina.

Piccoli-jeva esenca za želodec, katero pripravlja **G. PICCOLI**, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodecu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migreno i.t.d. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v ékatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Flašica velja 15 kr.

V Celovcu se dobi pri lekarju Thurnwaldu na novem trgu, v Belaci pri Scholzu, v Trbižu pri Siegelnu, v Mariboru pri Bancalariju, v Celji pri Kupferschmiedu.

Ravnokar izišlo!

„Priče Božjega bitja“.

Jako priučna knjižica došla bo povsod dobro, kjer je le še iskrica vere v Gospodarja nebes in zemlje. — Prečastita duhovščina bo vernemu narodu izvestno jako vstregla, ako ga opozori na to v današnji brezverni dōbi jako primerno delce. Na prodaj je pri založniku

Dragotinu Hribar-ju,

v Ljubljani na Bregu št. 10, pri Blazniku in v „Katoliški Bukvarni“; ter velja samo 25 kr., po pošti 5 kr. več. Kdor jih vzame 12, pošljejo se mu franko.